

KOMISJONI OTSUS,**13. juuli 2009,****mis käsitleb RATPi pensionisüsteemi rahastamise reformi (riigiabi C 42/07 (ex N 428/06)), mida Prantsusmaa kavatses RATPi suhtes rakendada***(teatavaks tehtud numbri K(2009) 5505 all)***(Ainult prantsuskeelne tekst on autentne)****(EMPs kohaldatav tekst)***(2009/945/EÜ)*

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 88 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt osutatud artiklitele ⁽¹⁾ ja võttes neid märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

(5) Komisjon sai 19. veebruaril 2008 ühe huvitatud isiku märkused. Komisjon edastas need märkused Prantsusmaale, andes võimaluse märkusi kommenteerida, ning sai Prantsusmaa kommentaarid 3. aprilli 2008. aasta kirjaga.

(6) 23. aprilli 2008. aasta kirjaga teavitasid Prantsusmaa ametiasutused komisjoni asjaolust, et Prantsusmaa valitsus oli algatanud 2007. aasta sügisel avalik-õiguslike äriühingute eripensionisüsteemide ning eelkõige RATPi töötajate pensionisüsteemi reformi.

(7) Komisjon soovis 6. jaanuari 2009. aasta kirjaga Prantsusmaa ametiasutustelt lisateavet, mis esitati komisjonile 3. märtsi 2009. aasta kirjaga.

2. ABISAAJA KIRJELDUS**1. MENETLUS**

(1) 29. juuni 2006. aasta kirjaga teavitas Prantsusmaa komisjoni RATP pensionisüsteemi rahastamise reformist. 29. septembri 2006. aasta, 15. detsembri 2006. aasta ja 4. aprilli 2007. aasta kirjadega esitas Prantsusmaa komisjonile lisateavet.

(2) 10. oktoobri 2007. aasta kirjas teatas komisjon Prantsusmaale oma otsusest algatada teatatud meetme suhtes EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikega 2 ette nähtud menetlus (edaspidi „menetluse algatamise otsus“).

(3) Menetluse algatamise otsus avaldati 15. jaanuaril 2008 *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽²⁾.

(4) Prantsusmaa ametiasutused esitasid oma märkused 22. jaanuaril 2008.

(8) Régie Autonome des Transports Parisiens (edaspidi „RATP“) on täielikult Prantsuse riigile kuuluv avalik-õiguslik äriühing. RATP loodi 21. märtsi 1948. aasta seadusega nr 48–506, ⁽³⁾ milles käsitletakse reisijateveo ümberkorraldamist ja koordineerimist Pariisi piirkonnas, ning selle tegevusala on „avaliku reisijateveo võrkude ja liinide käitamine“ ⁽⁴⁾.

(9) RATPi tegevus ühistranspordi valdkonnas on seaduse kohaselt piiratud Pariisi piirkonnaga. 21. märtsi 1948. aasta seaduse nr 48–506 artikli 7 alusel on RATPi tegevusalaks määratud „Pariisi linna ja Seine'i departemangu ühistranspordi võrkude ning Seine-et-Oise'i ja Seine-et-Marne'i liinide käitamine, mis varem olid loovutatud või renditud ettevõtjatele Compagnie du chemin de fer métropolitain või Société des transports en commun de la région parisienne“. Selline korraldus kinnitati uuesti eespool osutatud 7. jaanuari 1959. aasta määrusega nr 59–151.

⁽¹⁾ ELT C 9, 15.1.2008, lk 13.

⁽²⁾ Vt joonealune märkus 1.

⁽³⁾ Prantsuse Vabariigi Teataja, 26. märts 1948 ja 3. aprill 1948.

⁽⁴⁾ Pariisi piirkonna reisijateveo korraldust käsitleva 7. jaanuari 1959. aasta muudetud määruse nr 59–151 (Prantsuse Vabariigi Teataja, 10. jaanuar 1959) artikkel 2, millega muudeti eespool osutatud 1948. aasta seadust.

(10) RATP saab oma tütarettevõtjate kaudu pakkuda teenuseid siiski ka väljaspool Ile-de-France'i piirkonda ⁽⁵⁾. Aktsiaseltsidena loodud RATPi tütarettevõtjad on tänapäeval jagatud kolme suurde rühma, kus töötab ligikaudu 2 050 inimest, kellest 170 on lähetanud ematettevõtja:

— rühm Transport, mida juhib aktsiaselts RATP Développement ning mille konsolideeritud käive oli 2005. eelarveaastal 57 miljonit eurot, millest 4,7 miljonit eurot oli rahvusvaheline ja 3,1 miljonit eurot piirkondlik käive (Prantsusmaal väljaspool Ile-de-France'i piirkonda);

— rühm Ingénierie, mida juhib aktsiaselts RATP International ning mille konsolideeritud käive moodustas 2005. eelarveaastal 86 miljonit eurot; rühma tegevus on peaaegu 80 % ulatuses rahvusvaheline ning ülejäänud, Prantsusmaaga seotud osa toimub peamiselt väljaspool Ile-de-France'i piirkonda;

— rühm Valorisation des espaces, mis ühendab peamiselt kinnisvaraarenduse (RATPi hallatavatel aladel), metroojaamades äripindade arendamise ja telekommunikatsiooniga tegelevaid tütarettevõtjaid ning mille konsolideeritud käive moodustas 2005. aastal 33 miljonit eurot ainult Ile-de-France'i piirkonnas.

(11) RATPi kontsernis töötab kokku ligikaudu 46 050 inimest, kellest 44 000 töötab RATPis personalieeskirjadega hõlmatud töötajatena ning ülejäänud – ehk 2 050 inimest – töötavad RATPi tütarettevõtjates.

(12) Personalieeskirjadega hõlmatud töötajate töötingimused on kindlaks määratud RATPi töötajate personalieeskirjadega ⁽⁶⁾. RATPi tütarettevõtjates töötava 2 050 inimese

⁽⁵⁾ Õigusnormides on sellise võimaluse suhtes sätestatud järgmised tingimused: „Ka väljaspool Ile-de-France'i piirkonda ja välismaal võib ettevõtja Régie autonome des transports parisiens oma tütarvõtjate kaudu luua, rajada ja käitada avaliku reisijateveo võrke ja liine, kui vastastikku järgitakse konkurentsieeskirju. Nendel tütarvõtjatel on aktsiaseltsi staatus. Nende juhtimine on autonoomne ja põhineb kontserni eesmärkide raames koostatud rahastamiskaval; eelkõige ei või need tütarvõtjad saada toetusi riigilt, Ile-de-France'i transporditöötajate ametiühingult ega muudelt omavalitsusüksustelt transpordisüsteemi toimimise ja sellega seotud investeeringute raames Ile-de-France'i piirkonnas.”

⁽⁶⁾ RATPi töötajate personalieeskirjades määratakse kindlaks töötajate klassifikatsiooni põhimõtted ning teatavate olukordadega, peamiselt järgmiste olukordadega seotud sätted:

- ametist lahkumine; sätestatakse töölt lahkumise, vallandamise või teenistusest vabastamise korral kohaldatavad eeskirjad;
- puhkused (iga-aastased puhkused, eripuhkused perekondlikel põhjustel jne);
- edutamiskord.

Enne eripensionisüsteemi reformi oli RATPi töötajate personalieeskirjade artikliga 51 ette nähtud ka pensionile lubamise tingimused, osutades pensionimäärusele. Kõnealune pensionimäärus tunnustati 1. juulil 2008 kehtetuks (30. juuni 2008. aasta dekree di nr 2008-637 artikkel 52).

puhul on töötingimused seevastu kindlaks määratud kollektiivlepingutega ning seetõttu RATPi töötajate personalieeskirju nende suhtes ei kohaldata.

3. ILE-DE-FRANCE'I PIIRKONNA ÜHISTRANSPOORDITURU KIRJELDUS

(13) Praegu ei ole Ile-de-France'i piirkonna ühistransporditurg konkurentsile avatud. Pärast Ile-de-France'i piirkonna reisijateveo korraldust käsitleva 7. jaanuari 1959. aasta dekreediga nr 59-157 ⁽⁷⁾ ette nähtud menetlust anti välja ühistranspordiliinide käitamise litsentsid, millega jagati ühistransporditurg Ile-de-France'i piirkonnas RATPi ja suure arvu väikeste eraettevõtjate vahel, kes olid tol ajal Ile-de-France'i piirkonnas pikka aega tegutsenud.

(14) Peale RATPi osutab Ile-de-France'i piirkonnas ühistransporditeenuseid sadakond ettevõtjat. Nende ettevõtjate hulgas on SNCF ning eraettevõtjad, kes on koondunud ühinguks OPTILE (ligikaudu 95 ettevõtjat, kellest kolm on suured bussiveoettevõtjad: Veolia Transport, Keolis ja Transdev).

(15) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määrusega (EÜ) nr 1370/2007, mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70, ⁽⁸⁾ (edaspidi „määrus (EÜ) nr 1370/2007“) nähakse ette ühistranspordituru järkjärguline avamine. Kõnealune määrus jõustub selle artikli 12 kohaselt 3. detsembril 2009.

4. RATPI TÖÖTAJATE ERIPENSIONISÜSTEEMI HÜVITISED ENNE JA PÄRAST TEATATUD REFORMI

(16) RATPi pensionisüsteem on ette nähtud eespool osutatud 21. märtsi 1948. aasta seaduse nr 48-506 artikliga 31, mida täiendab RATPi personalieeskirju käsitlev 23. septembri 1959. aasta dekreet nr 59-1091 ⁽⁹⁾.

(17) RATPi töötajate pensionisüsteem on erisüsteem sotsiaalkindlustusseadustiku artiklite L711-1 ja R711-1 tähenduses, mis hõlmab üldiste süsteemidega võrreldes eeliseid. Tegemist on regulatiivse süsteemiga – see tähendab, et riik on selle süsteemi kindlaks määranud halduskorras. Muu hulgas kuulub regulatiivsete sätete alla parameetrite, kindlustusmaksete ja hüvitiste muutumine.

⁽⁷⁾ Prantsuse Vabariigi Teataja, 10. jaanuar 1959.

⁽⁸⁾ ELT L 315, 3.12.2007, lk 1.

⁽⁹⁾ Prantsuse Vabariigi Teataja, 24. september 1959.

- (18) Kuni 15. jaanuarini 2008 seisnes RATPi töötajate eripensionisüsteemi eripära üldiste süsteemidega võrreldes peamiselt pensioniõiguste saamise ja pensionite arvutamise korras.
- (19) Sellega seoses nähakse üldistes pensionisüsteemides ette pensioni arvutamine kõigi tööaastate või nende teatava osa keskmise palga alusel. Samuti sõltub see pensionikindlustuse perioodist või vanusest ning kui nende kahe kriteeriumi väärtused on kindlaksmääratud madalamad või kõrgemad, kohaldatakse vähendus- või lisakoefitsienti. Seega arvutatakse üldises süsteemis pensioni suurus karjääri 25 parima aasta keskmise palga (koos preemiatega) alusel (aastapalga ülempiiri raames) ning sellele palgale kohaldatav määr on 50 % (täismäär), kui kindlustatu on olnud pensionikindlustusega kaetud vähemalt 40 aastat.
- (20) RATPi pensionisüsteemiga nähti personalieeskirjadega hõlmatud töötajatele seevastu ette õigus saada iga kindlustusaasta eest 37,5 aasta ulatuses 2 % kuue viimase tegevuskuu jooksul saadud põhipalgast (välja arvatud preemiad). Seetõttu sai RATPi töötaja pärast 37,5 tööaastat pensioni, mis vastas 75 %le tema viimasest palgast ilma preemiateta ehk ligikaudu 64,5 %le viimasest palgast koos preemiatega.
- (21) 21. augusti 2003. aasta seaduse⁽¹⁰⁾ alusel rakendatud reformi peamisi põhimõtteid peaaegu kõigi Prantsusmaa üldiste pensionisüsteemide kohta laiendati 15. jaanuari 2008. aasta dekreediga nr 2008-48,⁽¹¹⁾ 30. juuni 2008. aasta dekreediga nr 2008-637⁽¹²⁾ ja 30. detsembri 2008. aasta dekreediga nr 2008-1514⁽¹³⁾ ka RATPi töötajate eripensionisüsteemile. Kõnealuse reformi üks eesmärgi oli ühtlustada eripensionisüsteemid teenistujate ja erasektori töötajate põhisüsteemide üldeeskirjadega. RATPi erisüsteemi puhul suurendatakse järk-järgult eelkõige täismäära järgi arvutatava pensioni saamiseks vajalike kindlustusmaksete tegemise aega, mis 2012. aastaks tõuseb 40 aastale ning seejärel pikeneb iga aasta 1. juulil kolme kuu võrra, et saavutada üldsüsteemis ja avaliku teenistuse süsteemis nõutav periood (seega peaks üldsüsteemis ja avaliku teenistuse süsteemis kohaldatava 41-aastase perioodi erisüsteemis saavutama 2016. aastaks).
- (10) 21. augusti 2003. aasta seadus nr 2003-775 pensionisüsteemide reformi kohta.
- (11) 15. jaanuari 2008. aasta dekreet nr 2008-48, mis käsitleb ettevõtja Régie autonome des transports parisiens eripensionisüsteemi.
- (12) 30. juuni 2008. aasta dekreet nr 2008-637, mis käsitleb ettevõtja Régie autonome des transports parisiens pensionisüsteemi.
- (13) 30. detsembri 2008. aasta dekreet nr 2008-1514 riigi ja omavalitsuste ametnike teatavate sotsiaalkindlustuse erisüsteemide ja sotsiaalkindlustuse täiendava pensionisüsteemi kohta.
- 5. RATPI TÖÖTAJATE PENSIONISÜSTEEMI RAHASTAMINE ENNE JA PÄRAST TEATATUD REFORMI**
- (22) RATPi töötajate pensionisüsteem on ümberjaotusel põhinev pensionisüsteem, milles töötajate vanaduspensionikindlustuse alusel makstavaid kindlustusmakseid kasutatakse kohe pensionäridele pensionite maksmiseks⁽¹⁴⁾.
- (23) Kuni 31. detsembrini 2005 oli RATP juriidiliselt kohustatud täitma eripensionisüsteemiga seotud kohustusi. Eespool osutatud 1948. aasta seaduse artikli 20 alusel pidi RATP tagama oma eripensionisüsteemi finantstasakaalu.
- (24) Kõnealust eripensionisüsteemi haldas RATPi pensionitalitus, kes kuulus RATPi juriidilise isiku juurde. Kõnealusele talitusele tegid kindlustusmakseid nii RATPi töötajad kui ka RATP ise tööandjana ning talitus maksis pensioni süsteemi pensioniõiguslikele isikutele. Pensionikindlustusmaksete määrad (töötajatel sissemaksete määr 7,85 % ja tööandjal 15,34 %) olid üldiste pensionikindlustusmaksete määradest madalamad (töötajatel sissemaksete määr 12 % ja tööandjal 18 %).
- (25) Paljude aastate jooksul registreeriti RATPi pensionisüsteemis struktuurset puudujääki, mis tulenes demograafilisest tasakaalutusest töötajate ja pensionäride vahel, kõnealuse süsteemi eelistest üldise süsteemiga võrreldes ning – kuni 31. detsembrini 2005 – pensionikindlustusmaksete määrade normitud kindlaksmääramisest. RATPi pensionisüsteemi järjestikused puudujäägid kattis riik, sekkudes 7. jaanuari 1959. aasta määruse artikli 2 ja eespool osutatud 7. jaanuari 1959. aasta dekreedil alusel.
- (26) 29. juuni 2006. aasta kirjaga teatas Prantsusmaa komisjonile RATPi pensionisüsteemi rahastamise reformist. Prantsusmaa ametiasutuste hinnangul on kõnealune reform seotud Ile-de-France'i piirkonna linnatranspordi institutsionaalse konteksti arenguga viimase kümne aasta jooksul ning linnatranspordi konkurentsile avamiseks tehtavate ettevalmistustega.
- (27) Teatatud reform viiakse ellu kahes etapis.
- ⁽¹⁴⁾ Pensionisüsteemi rahastamine ümberjaotamise alusel põhineb suurel põlvkondadevahelisel solidaarsusel. Selle finantstasakaal sõltub kindlustusmaksete tegijate ja pensionil olijate arvu suhtest. Seetõttu on kaks peamist mõjutegurit tulude kasvumäär ja üldine tööhõive.

5.1. RATPI TÖÖTAJATE PENSIONIKASSA LOOMINE
1. JAANUARIL 2006

- (28) 26. detsembri 2005. aasta dekreeidi nr 2005-1635⁽¹⁵⁾ artikliga 1 loodi 1. jaanuaril 2006 RATPi töötajate pensionikassa (edaspidi „RATPi pensionikassa“).
- (29) RATPi pensionikassa on juriidilise isiku staatusega ning RATPi suhtes juriidiliselt ja rahaliselt sõltumatu eraõiguslik sotsiaalkindlustusasutus. Sotsiaalkindlustusseadustiku artikli L711-1 alusel on RATPi pensionikassal kõik õigused, mis on kindlaks määratud selle seadustiku artiklis L111-1, kus eelkõige tuletatakse meelde, et sotsiaalkindlustuse korraldus põhineb riikliku solidaarsuse põhimõttel. RATPi pensionikassa suhtes kohaldatakse kõikidele sõltumatutele pensionikassadele kohaldatavaid sotsiaalkindlustusseadustiku eeskirju. RATPi pensionikassat kontrollivad riigi pädevad asutused, keda esindavad valitsuse volinikud.
- (30) Alates RATPi pensionikassa loomise kuupäevast on see RATPi asemel ainus juriidiline isik, kes maksab personaalieskirjadega hõlmatud ametikohtadel töötajatele pensione.
- (31) Sellega seoses saab RATPi pensionikassa alates 1. jaanuarist 2006 RATPilt hilisematest maksekohustustest vabastava sissemaks, mis vastab erisüsteemiga hõlmatud töötajate maksetele ja RATPi kui tööandja sissemaksle. Muu hulgas tõsteti nende sissemaksete tase alates samast kuupäevast üldiselt kehtivale tasemele⁽¹⁶⁾. Peale nende pensioniga seotud sotsiaalkindlustusmaksude saab RATPi pensionikassa riigilt oma arvepidamise tasakaalustamiseks ettenähtud makse. Kõnealuse tasakaalustava maksega rahastatakse nii erisüsteemi demograafilist puudujääki kui ka selle süsteemi kohaseid pensioniõigusi. 2006. ja 2007. aastal maksis riik tasakaalustava toetusena välja vastavalt 390,11 ja 414 miljonit eurot.

5.2. RATPI ERIPENSIONISÜSTEEMI KOHASTE PÕHIÕIGUSTE
FINANTSILINE SIDUMINE ÜLDISTE SÜSTEEMIDEGA

- (32) Eespool osutatud 26. detsembri 2005. aasta dekreeidi nr 2005-1635 artikliga 18 nähakse RATPi pensionikassale

⁽¹⁵⁾ 26. detsembri 2005. aasta dekreet nr 2005-1635, mis käsitleb ettevõtja Régie autonome des transports parisiens töötajate pensionikassat.

⁽¹⁶⁾ 26. detsembri 2005. aasta dekreet nr 2005-1638, millega määratakse kindlaks ettevõtja la Régie autonome des transports parisiens töötajate pensionikassale makstavate kindlustusmaksude määrad.

ette võimalus siduda üks osa RATPi töötajate eripensionisüsteemi kohastest õigustest finantsiliselt üldiste süsteemidega (CNAV⁽¹⁷⁾ ja AGIRC⁽¹⁸⁾/ARRCO⁽¹⁹⁾,⁽²⁰⁾ st kanda RATPi pensionikassa pensionitegevus tehniliselt üle üldistesse süsteemidesse (edaspidi „vastuvõtvad süsteemid“).

- (33) Teatavad RATPi eripensionisüsteemi kohased õigused seotakse üldiste süsteemidega selleks, et käivitada põlvkondade ja kutsealade vahelise solidaarsuse mehhanism oluliselt laiemal demograafilisel alusel, ning üldisemal tasandil selleks, et tagada ümberjaotamise põhimõtte alusel rahastatavate kohustuslike pensionisüsteemide rahastamise järjepidevus.

Ühinemise kuupäevaks omandatud põhiõigused

- (34) Sotsiaalkindlustusseadustiku artikli L222-6 alusel võib eripensionisüsteemi või mis tahes muu pensionisüsteemi siduda üldiste süsteemidega erisüsteemide alusel makstavate hüvitiste selle osa ulatuses, mis on võrdsed üldise süsteemi alusel palgatöötajatele makstavate vanaduskindlustushüvitistega.
- (35) Ümberjaotamisel põhineva pensionisüsteemi raames võtab vastuvõttev süsteem üle varasemalt teises süsteemis (ja seega teiste kriteeriumite alusel) omandatud õigused, arvutades need õigused vastuvõtva süsteemi eeskirjade alusel, justkui oleksid pensioniõiguslikud isikud (pensionärid, töötajad ja töötajate nimekirjast kustutatud isikud) töötanud kõik aastad vastuvõtva süsteemi raames.

⁽¹⁷⁾ CNAV: Caisse Nationale d'Assurance Vieillesse (riiklik vanaduskindlustuskassa).

⁽¹⁸⁾ AGIRC: Association générale des institutions de retraite des cadres (juhtivtöötajate pensioniasutuste üldliit).

⁽¹⁹⁾ ARRCO: Association pour le régime de retraite complémentaire des salariés (töötajate täiendavate pensionisüsteemide liit).

⁽²⁰⁾ Finantsiline sidumine säilitab erisüsteemi seisundi ja selle eeskirjad. Eesmärk on pensionimaksede kohustused asjaomaste ettevõtjate bilansist välja jätta. Erinevalt integreerimisest välistab sidumine igasuguse otsese seose üldiste süsteemide ning liidetava kontserni ettevõtjate, töötajate ja pensionäride vahel. Nn ekraanstruktuuri kaudu ühest küljest liidetava sektori ettevõtjate ja töötajate ning teisest küljest üldiste süsteemide vahel korraldatakse sidumisega ainult üldisi, n-ö virtuaalsetel tehingutel põhinevaid rahavooge. Kõnealused tehingud on virtuaalsed, kuna töötajatel ei ole mingit otset juriidilist ega halduslikku seost vastuvõtva süsteemi institutsioonidega ning nende pensioniõiguste kindlaksmääramiseks ja makstavate pensionite ümberhindamiseks kohaldatakse jätkuvalt ainult erisüsteemi eeskirju.

- (36) Käesoleval juhul arvutavad Prantsusmaa ametiasutused välja põhiõigused, st õigused, mis vastavad vastuvõtva süsteemide eeskirjade kohaselt arvutatud pensionihüvitistele ning mille kõnealused süsteemid üle võtavad⁽²¹⁾. Vastuvõtavad süsteemid peaksid üle võtma ainult selliselt määratletud põhiõigused.
- (37) Samuti sätestatakse sotsiaalkindlustusseadustiku artikliga L222-6, et erisüsteemi sidumisel peab järgima tehingu range finantstagajärgede vältimise põhimõtet vastuvõtvas süsteemis sotsiaalkindlustusega hõlmatud isikute jaoks. Teisisõnu ei tohi eripensionisüsteemi finantsiline sidumine üldiste süsteemidega mingil juhul kahjustada vastuvõtva süsteemide finantsolukorda.
- (38) Selles etapis tuleb kaaluda, millises ulatuses kõnealused omandatud pensioniõigused ühinemise ajal tegelikult kinnitada, et oleks rangelt kinni peetud eespool osutatud finantstagajärgede vältimise põhimõttest. Sisuliselt võrreldakse ühineva rühma pensionimakseid vastuvõtva süsteemi pensionimaksetega⁽²²⁾. Seejärel määrab vastuvõttev süsteem kindlaks, mil määral taastatud varasemaid pensioniõigusi üle võtta saab, et oleks tagatud pensionimaksete vaheline võrdsus – selle kinnitamisnähtu juures võtab vastuvõttev süsteem pensioniõigused üle „tasuta”.
- (39) Kui vastuvõtva süsteemi kinnitamisnähtu seoses taastatud varasemate pensioniõigustega on väiksem kui 100 %, võib kõnealune süsteem teha ühinevale süsteemile ettepaneku kinnitada need õigused 100 % ulatuses õiguste säilitamise makse abil („tasandusmaks”).
- (40) Tasandusmaksete arvutamise meetodi eesmärk on mitte muuta vastuvõtva süsteemi eelnevat hinnangulist olukorda. Kui kaalumise põhineb prognoosidel, vastab tasandusmaks summa iga-aastaste ühinemistasude nüüdispuhasväärtusele. Iga-aastane ühinemistasu on tasu, millega igal aastal kaetakse vastuvõtva süsteemi ülevõetavate lisaõiguste (st tasuta ülevõetavatele õigustele lisanduvate õiguste) puhul integreeritava süsteemi ja vastuvõtva süsteemi maksekoormuse vaheline erinevus.
- (41) Kui vastuvõtval süsteemil on struktuuriline puudujääk, nõuab arvutusmeetod, et seda kujunevat tasakaalustamatust ei süvendataks ega hakataks selle vähendamiseks nõudma ülekantud rühmalt prognoositavat tehnilist tasakaalu.
- (42) Kuna RATPi demograafiline struktuur on vähem soodne kui üldisesse pensionisüsteemi kuuluva keskmise Prantsuse ettevõtja demograafiline struktuur, tuleb RATPi töötajate eripensionisüsteemi kohaste põhiõiguste täielikuks sidumiseks üldiste süsteemidega teha vastuvõtvasse süsteemidesse tasandusmaksid, st erakordseid, kindlasummalisi ja hilisematest maksekohustustest vabas-tavaid maksid.
- (43) Prantsusmaa ametiasutused määravad kindlaks kõnealuste tasandusmaksete arvutamise meetodid. Arvutus põhineb rakendamise ajal kehtivate parameetrite väärtustel. Need parameetrid on:
- kindlustusmaksete määrad ja baasid, mis võimaldavad arvutada täiendavatelt süsteemidelt eeldatavate reservide eraldisi;
 - diskontomäärad ja võimaluse korral keskmise eluea tabel, mis varieerub vastavalt majanduslikele tingimustele.
- (44) Prantsusmaa ametiasutuste praeguse hinnangu kohaselt tuleb teha järgmised tasandusmaksed:
- üldist sotsiaalkindlustussüsteemi haldavale riiklikule vanaduskindlustuskassale (CNAV) tehtav tasandusmaks peaks olema ligikaudu [400–800] (*) miljonit eurot;
 - AGIRC-ARRCO hallatavatele täiendavatele üldistele süsteemidele tehtavad tasandusmaksed kõnealuste süsteemide kindlustustehniliste eraldistena peaks olema ligikaudu [80–300] miljonit eurot.
- (45) Prantsusmaa valitsus kavatseb kõnealused tasandusmaksed üldisesse süsteemidesse RATPi pensionikassa asemel ise teha, et vältida finantstagajärgi RATPi erisüsteemi ühinemisel vastuvõtva süsteemidega.

(21) Erisüsteemi kohased õigused ehk eriõigused vastavad oma ülesehituselt erinevusele RATPi eripensionisüsteemi raames omandatud pensioniõiguste ning üldiste pensioniõiguste või põhiõiguste alusel makstavatele hüvitistele vastava osa vahel. RATPi erisüsteemi kohased eriõigused vastavad seega nendele pensioniõigustele, mis ulatuvad üldiste süsteemidega hõlmatud tavapäraõigustest kaugemale. Erisüsteemi kohased õigused, mis eripensionisüsteemide reformi raames muu hulgas järk-järgult kaotatakse (vt käesoleva otsuse põhjendust 21), jäävad RATPi pensionikassa kanda.

(22) Kahe süsteemi maksekohustuste vahelised lahknevused sõltuvad ühest küljest hüvitiste taseme ja struktuuri erinevustest (mis mõjutavad pensionimakseid) ning teisest küljest demograafilistest erinevustest (näiteks sissemaksete tegijate proportsionaalselt kitsenev baas, mis mõjutab sissemaksete suurust).

(*) Ametisaladusega hõlmatud teave.

Pärast ühinemist omandatud põhiõigused

- (46) Pärast ühinemist omandatud põhiõiguste puhul on ette nähtud, et RATP ja selle töötajad teevad sissemakseid üldisesse pensionikindlustussüsteemi, saades selle eest üldise süsteemi ja täiendavate süsteemidega ette nähtud õigused.

6. AMETLIKU UURIMISMENETLUSE ALGATAMISE OTSUSE VASTUVÕTMISE PÕHJUSED

- (47) Komisjon väljendas oma menetluse algatamise otsuses kahtlusi teatatud reformi kokkusobivuse kohta ühisturuga. Komisjon märkis, et menetluse eesmärk on kindlaks määrata, kas teatatud reformi puhul on tegemist RATPile antava riigiabiiga.
- (48) Kõigepealt uuris komisjon tihedat seost RATPi pensionikassa loomise ning RATPi ja üldiste pensionisüsteemide sidumise vahel ning pidas vajalikuks kontrollida, ega kõnealune põhiõiguste ühtlustamine ei ole RATPile antav riigiabi.
- (49) Seejärel väljendas komisjon kahtlusi väite suhtes, et RATPi pensionisüsteemi kohaste eriõiguste riigipoolne rahastamine ei ole riigiabi, samuti väite suhtes, et igal juhul oleks selline abi ühisturuga kokkusobiv.
- (50) Lõpuks väljendas komisjon kahtlusi seoses teatatud reformi vajalikkusega ning selle proportsionaalsusega ühishuvi seisukohast. Teatatud reformi vajalikkuse puhul oli komisjonil kahtlusi ühistranspordituru tegeliku ja tõhusa avamise kohta Pariisi piirkonnas ning selliste RATPi õiguslikku ja tegelikku olukorda iseloomustavate elementide kõrvaldamise suhtes, mis võiksid tegelikku konkurentsi takistada. Samuti väljendas komisjon kahtlusi teatatud reformi proportsionaalsuse suhtes, peamiselt seetõttu, et see reform hõlmab ka nende töötajate pensioniga seotud erikohustusi, kes võetakse tööle pärast reformi rakendamist.
- (51) Oma 10. oktoobri 2007. aasta otsuses järeldas komisjon seevastu, et RATPi pensionisüsteemi puudujäägi riigipoolne rahastamine ajavahemikul 1995–2005 on riigiabi nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999 (millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks)⁽²³⁾ artikli 1 punkti b alapunkti iii alusel (vt käesoleva otsuse põhjendust 15).
- (52) Peale selle leidis komisjon, et EÜ asutamislepingu artikkel 87 ei olnud RATPi pensionikassa suhtes kohaldatav, kuna see ei ole ettevõtja (kõnealuse otsuse põhjendus 67).
- (53) Lõpuks leidis komisjon, et Prantsuse riigi pensioniõiguslikele isikutele erisüsteemi alusel antud tagatisest said

otseselt kasu RATPi töötajad ning mitte RATP ise ning et seetõttu ei saa seda liigitada ettevõtjale antavaks majanduslikuks eeliseks (kõnealuse otsuse põhjendus 70).

7. PRANTSUSMAA AMETIASUTUSTE MÄRKUSED PÄRAST MENETLUSE ALGATAMIST**Üldine märkus**

- (54) Prantsusmaa ametiasutused tuletavad oma 22. jaanuari 2008. aasta kirjas meelde, et nende arvates institutsionaliseerib teatatud reform isikutoetusi ning mitte ettevõtjale RATP antavat abi ning et seetõttu ei saa olla tegemist RATPile antava riigiabiiga. Isegi kui teatatud reformi tegelikuks abisaajaks oleks RATP, leiavad Prantsusmaa ametiasutused, et kõnealune reform ei saa mõjutada liikmesriikide vahelist kaubandust ega moonutada konkurentsi, kuna RATP tegutseb ainult ühel turul – linna ühistransporditurul Ile-de-France'i piirkonnas, mis ei ole veel konkurentile avatud ning kus reformil ei ole mingit mõju RATPi tütarettevõtjate tegevusele ega nendele turgudele, kus asjaomased tütarettevõtjad tegutsevad.

Märkused põhiõiguste sidumise kohta

- (55) Prantsusmaa ametiasutuste hinnangul ei ole RATPi pensionikassa sidumisel üldise süsteemiga RATPile antava riigiabi tunnuseid, kuna RATP ei saa selle ühinemise tulemusel eeliseid.
- (56) Ennekõike leiavad Prantsusmaa ametiasutused, et nagu komisjon seda ka ise oma menetluse algatamise otsuse punktis 69 märkis, „ei mõjuta reformi teine etapp, st tasandusmaksete tegemine ja põhiõiguste rahastamise ülekandmine RATPi pensionikassast CNAV-i ja AGIRC-ARRC-OSse, enam RATPi majanduslikku olukorda”.
- (57) Samuti leiavad Prantsusmaa ametiasutused, et põhiõigustele vastavad RATPi kohustused ei ole kulud, mida peaks ühenduse kohtupraktika tähenduses tavaliselt kandma ettevõtja eelarvevahenditest. Prantsusmaa ametiasutused on seisukohal, et tavaliselt peavad Prantsusmaa ettevõtjad oma eelarvevahenditest üldisesse pensionikassadesse maksma küll hilisematest maksekohustustest vabastavaid makseid, kuid neil ei ole kohustust maksta pensione töötavatele ja pensionile jäänud töötajatele, nagu see oli RATPi puhul, kus kuni teatatud reformini tegutses ettevõttesisene pensionialitus. Kuna sellega kaasneb hilisematest maksekohustustest vabastav makse, mille summa vastab üldiselt kehtivale summale, ei saa RATPi pensionikassa sidumine üldise süsteemiga ning üldisesse süsteemi tehtavad riigipoolsed tasandusmaksed seetõttu RATPi vabastada kuludest, mida peaks tavaliselt kandma ettevõtja eelarvevahenditest.

⁽²³⁾ EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1.

(58) Lõpuks leiavad Prantsusmaa ametiasutused, et kuna erisüsteemi nägi RATPi moodustamisel 1948. aastal ette riik, ei oleks loomulik, kui ettevõtja peaks kandma tasanud maksetega seotud kulud, mis RATPi pensionikassa üldise süsteemiga sidumiseks teha tuleb.

Märkused eriõiguste rahastamise kohta

(59) Esiteks leiavad Prantsusmaa ametiasutused, et kohtupraktika, mille kohaselt peaks kollektiivlepingust tulenevad kulud tavaliselt kandma ettevõtja eelarvevahenditest, olenemata sellest, kas ettevõtja nõustus asjaomase lepinguga vabatahtlikult või laiendati seda tema suhtes eeskirjade või õigusaktide alusel, ⁽²⁴⁾ ei ole käesoleval juhul kohaldatav, kuna RATPi töötajate pensionisüsteem ei põhine kollektiivlepingul.

(60) Teiseks leiavad Prantsusmaa ametiasutused, et eriõiguste olemasolu ei anna RATPile mingit eelist. Asjaolu, et RATP jätkab personalieeskirjadega hõlmatavate töötajate töөлövõtmist, kes saavad kasu eriõigustest, ei tähenda, et eriõiguste olemasolu annaks RATPile majandusliku eelise.

(61) Kolmandaks jäävad Prantsusmaa ametiasutused seisukohale, et eriõiguste riigipoolse rahastamise puhul on rangelt tegemist üksnes RATPil lasuva ebatavalise maksekoormuse hüvitamisega. Prantsusmaa ametiasutused leiavad, et järeldus, mille kohaselt pensioni eriõiguste rahastamine ei ole riigiabi, tuleneb põhimõtetest, mida on väljendatud ühenduse kohtupraktikas ühenduse loomisest alates, ning mille kohta Combusi ⁽²⁵⁾ ja Enirorse ⁽²⁶⁾ kohtuotsused on vaid kõige hilisemad näited.

Märkused teatatud reformi kokkusobivuse kohta ühisturuga

(62) Kui komisjon peaks järeldama, et teatatud reform sisaldab riigiabi elemente, leiavad Prantsusmaa ametiasutused, et kõnealune reform on igal juhul ühisturuga kokkusobiv.

(63) Prantsusmaa ametiasutused jäävad seisukohale, et teatatud reform on kooskõlas luhtunud kulude teooriaga ning soodustab konkurentsi.

(64) Samuti leiavad Prantsusmaa ametiasutused, et pensioniõiguste uus rahastamine alates 2006. aastast on vajalik ja proportsionaalne, et saavutada turu konkurentsipõhine toimimine.

⁽²⁴⁾ Euroopa Kohtu 5. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-251/97, Prantsusmaa vs. komisjon, EKL I-6639, punkt 40.

⁽²⁵⁾ Esimese astme kohtu 16. märtsi 2004. aasta otsus kohtuasjas T-157/01, Danske Busvognmænd vs. komisjon, EKL II-917.

⁽²⁶⁾ Euroopa Kohtu 23. märtsi 2006. aasta otsus kohtuasjas C-237/04, Enirorse SpA vs. SotaCRP-RATPbo SpA, EKL I-2843.

(65) Prantsusmaa ametiasutuste hinnangul on teatatud reform vajalik, kuna see eelneb määrusega (EÜ) nr 1370/2007 ette nähtud linnatranspordisektori konkurentsile avamisele Ile-de-France'i piirkonnas. Ühest küljest võimaldab see vältida konkurentsimoonusi avalik-õiguslike äriühingute ja erasektori ettevõtjate vahel ning teisest küljest lõplikult kaotada RATPi pensionite rahastamisviis, mis takistas turule sisenemist.

(66) Teatatud reformi proportsionaalsuse suhtes olid Prantsusmaa ametiasutused oma 23. aprilli 2008. aasta kirjaga komisjoni teavitanud Prantsusmaa valitsuse algatatud RATPi eripensionisüsteemi reformist, mis ühtlustab RATPi eripensionisüsteemi üldises süsteemis kehtivate eeskirjadega.

8. HUVITATUD ISIKUTELT PÄRAST MENETLUSE ALGATAMIST LAEKUNUD MÄRKUSED

(67) RATPi ametiühing SUD väljendas oma 13. veebruari 2008. aasta kirjas vastuseisu Prantsusmaa ametiasutuste teatatud kava suhtes, kuna selle kava ainueesmärk on muuta RATP suureks kasumit taotlevaks rahvusvaheliseks kontserniks. RATPi ametiühing SUD juhib oma kirjas komisjoni tähelepanu asjaolule, et tema arvates ei ole RATPi töötajad erasektori töötajad, kelle suhtes kohaldatakse tööseadustikku.

(68) RATPi ametiühing SUD kinnitab samuti, et RATPi pensionisüsteemi reformi oleks pidanud välja töötama ühiskomitee, kuna selles küsimuses oleks pidanud korraldama sotsiaalpartnerite vahelised kollektiivläbirääkimised.

9. PRANTSUSMAA KOMMENTAARID HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSTE KOHTA

(69) RATPi töötajate suhtes kohaldatava õigusliku korra kohta märgivad Prantsusmaa ametiasutused oma 3. aprilli 2008. aasta kirjas, et personalieeskirjadega hõlmatud RATPi töötajate suhtes kohaldatakse tööseadustiku sätteid, välja arvatud juhul, kui nende sätete kohaldamine on sõnaselgelt välistatud asjaomases tööseadustikus või kohtupraktika alusel. Prantsusmaa arvates ei ole sellised erandid piisavad hindamiseks, et RATPi töötajad on hõlmatud avalik-õigusliku töösuhtega.

(70) Samuti märgib Prantsusmaa, et 19. detsembri 1960. aasta dekreedis nr 60-1362, millega antakse RATPi ühiskomiteele personalieeskirjade alane pädevus, ei käsitleta pensionisüsteemi. Prantsusmaa ametiasutuste arvates ei põhine RATPi pensionisüsteem kollektiivläbirääkimistel, vaid selle nägi RATPi jaoks halduskorras ette riik.

10. KÄESOLEVA OTSUSE KOHALDAMISALA

- (71) Käesolevas otsuses käsitletakse uue pensionite rahastamise süsteemi kokkusobivust riigiabi käsitlevate ühenduse eeskirjadega.
- (72) Menetluse algatamine 10. oktoobril 2007 ning eelkõige Prantsusmaa ametiasutuste märkused võimaldasid komisjonil täpsustada teatatud reformi elluviimise korda ning sellest lähtuvalt määrata kindlaks kolm meetet, mis võivad sisaldada riigiabi elemente.
- (73) Esiteks, RATPi pensionikassa sai 1. jaanuaril 2006 RATPi asemel juriidiliselt ainsaks personalieeskirjadega hõlmatud töötajate vanaduspensionite maksjaks.
- (74) Teiseks, alates 1. jaanuarist 2006 maksab riik RATPi pensionikassale toetust tema arvepidamise tasakaalustamiseks. See riiklik toetus katab RATPi erisüsteemi demograafilise puudujäägi ja lisakulud.

- (75) Kolmandaks, teatatud reformiga nähakse RATPi pensionikassa jaoks ette võimalus siduda pensioni erisüsteemi kohased põhiõigused üldiste pensionisüsteemidega. Riik kohustub tegema RATPi pensionikassa asemel tasandusmaksed, mis on mõeldud selleks, et ühinemine ei põhjustaks mingil juhul finantstagajärgi.

11. ESIMISE MEETME HINDAMINE: RATPi PENSIONIKASSA LOOMINE

- (76) Komisjon märgib, et RATPi pensionikassa sai 1. jaanuaril 2006 RATPi asemel juriidiliselt ainsaks personalieeskirjadega hõlmatud töötajate vanaduspensionite maksjaks. Samal ajal sedastab komisjon, et kindlustusmaksed, mida RATP pensionite jaoks RATPi pensionikassasse maksis, muutus hilisematest maksekohustustest vabastavaks.
- (77) Komisjon märgib, et enne 1. jaanuari 2006 kehtinud süsteemi raames oli erisüsteemiga hõlmatud pensionitega seotud kohustuste eest juriidiliselt vastutav RATP. Sellega seoses kaldus RATPi töötajate erisüsteemi rahastamise süsteem kõrvale üldisest süsteemist – RATP tagas kõnealuse süsteemi finantstagajärgede vältimise, nn tööandja sissemakse, mida RATP erisüsteemi maksis, ei olnud hilisematest maksekohustustest vabastav.
- (78) Sellest tulenevalt järeldab komisjon, et teatatud reformiga ette nähtud sätete peamine tulemus oli see, et tööandja sissemakse, mille RATP oma töötajate pensionite jaoks

tegi, muutus hilisematest maksekohustustest vabastavaks, vabastades RATPi seega pikaajalisest kohustusest tagada erisüsteemi tasakaal. Teisisõnu kanti teatatud reformiga vastutus kõnealuse erisüsteemi finantstagajärgede vältimise eest RATPilt üle RATPi pensionikassale ja lõppkokkuvõttes riigile.

- (79) Peale selle sedastab komisjon, et RATPi kohustus vältida finantstagajärgi erisüsteemis oleks teatatud reformi puudumise korral väljendunud selles, et RATPi maksekohustused riigi ees oleks kantud raamatupidamisse bilansiväliselt ja kirjendatud rahvusvahelistele finantsaruandlusstandarditele (*International Financial Reporting Standard*) üleminekul, mida kohaldatakse RATPi suhtes alates 30. juunist 2007⁽²⁷⁾.
- (80) Käesolevas etapis peab komisjon oluliseks rõhutada, et tõstatatud küsimus RATPi pensionikassa loomise kohta kattub probleemidega, mis kerkisid esile ettevõtjaga La Poste seotud riigiteenistujate pensionide rahastamise reformi raames⁽²⁸⁾. Seetõttu kontrollib komisjon, kas käesoleval juhul sisaldab kõnealune meede riigiabi tunnuseid, kasutades sama meetodit, mida eespool osutatud otsuses.

11.1. RIIGIABI OLEMASOLU

- (81) EÜ asutamislepingu artikli 87 lõikes 1 on sätestatud, et „kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust”.
- (82) Riikliku meetme liigitamiseks riigiabina EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses peavad asutamislepingu kohaselt olema täidetud järgmised kumulatiivsed tingimused: 1) kõnealuse meetmega antakse valikuline majanduslik eelis; 2) seda eelist rahastatakse riigi ressurssidest; 3) see eelis moonutab või ähvardab moonutada konkurentsi; 4) see eelis mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust.
- (83) Esitada tuleks põhjused, mille alusel saab järeldada, et kõnealune meede vastab neile kumulatiivsetele tingimustele ning et seega on tegemist RATPile antava riigiabiga EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

⁽²⁷⁾ Senaator Bertrand AUBANI poolt riigi rahanduse, eelarvekontrolli ja raamatupidamise komisjoni nimel 9. juulil 2008 koostatud teabearuande kohaselt hinnati kõnealused pensionimaksede kohustused 21 miljardile eurole.

⁽²⁸⁾ Komisjoni 10. oktoobri 2007. aasta otsus 2008/204/EÜ riigiabi kohta, mida Prantsusmaa andis kontserniga La Poste seotud riigiteenistujate pensionide rahastamise reformi jaoks (ELT L 63, 7.3.2008, lk 16).

11.1.1. RATPILE ANTUD VALIKULISE MAJANDUSLIKU
EELISE OLEMASOLU

- (84) Selleks et hinnata, kas kõnealune meede sisaldab riigiabi elemente, tuleks kindlaks määrata, kas selle meetmega antakse RATPile majanduslik eelis, mis võimaldab tal vältida kulusid, mida peaks tavaliselt kandma ettevõtja eelarvehanditist, ning kas see takistab seega turujõudude tavalist toimimist ⁽²⁹⁾.
- (85) Selles kontekstis on väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tavalised kulud need, mis on seotud ettevõtja igapäevase halduse või jooksva tegevusega ⁽³⁰⁾. Samuti leidis Euroopa Kohus, et abi seisneb selliste kulude vähendamises, mis koormavad tavaliselt ettevõtja eelarvet, võttes arvesse kulusüsteemi laadi või ülesehitust, samas kui erilised maksekohustused kujutavad endast tavaliste maksekohustustega võrreldes lisamaksekohustust ⁽³¹⁾.
- (86) Pidades silmas Euroopa Kohtu praktikast, ning lähtudes enda otsustuspraktikast, ⁽³²⁾ leiab komisjon, et kulukohustuse liigitamine „tavaliseks” või „eriliseks” eeldab võrdlusraamistiku või võrdlusobjekti määramist, et määrata kindlaks ettevõtjad, kes oleksid asjaomase meetme eesmärgi seisukohast õiguslikult ja faktiliselt võrreldavas olukorras.
- (87) Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 kohaldamiseks tuleks välja selgitada üksnes see, kas konkreetses õiguslikus raamistikus soodustab asjaomane meede „teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist” EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses teiste ettevõtjatega võrreldes, kes on asjaomase meetmega taotletava eesmärgi seisukohast võrreldavas faktilises ja õiguslikus olukorras.
- (88) Täpsemalt osutab Euroopa Kohus sellele, et võrdlussüsteemi valimisel järgitakse kaheastmelist lähenemisviisi:

⁽²⁹⁾ Euroopa Kohtu 14. veebruari 1990. aasta otsus kohtuasjas C-301/87, Prantsusmaa vs. komisjon, EKL lk I-307, punkt 41.

⁽³⁰⁾ Vt selle kohta esimese astme kohtu 20. septembri 2000. aasta otsus kohtuasjas T-55/99, Hispaania vs. komisjon, EKL lk II-3207, punkt 82.

⁽³¹⁾ Euroopa Kohtu 20. septembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-390/98, H.J. Banks & Co. Ltd vs. The Coal Authority ja Secretary of State for Trade and Industry, EKL lk I-6117, punkt 33.

⁽³²⁾ Vt selle kohta eespool osutatud otsus 2008/204/EÜ ja komisjoni 10. oktoobri 2007. aasta otsus pensionisüsteemi rahastamise reformi kohta Kreeka pangandussektoris (ELT C 308, 19.12.2007, lk 9).

esiteks asjaomase meetmega seonduva kulusüsteemi kindlaksmääramine ja teiseks kõnealuse kulusüsteemi suhtes kohaldatava üldsüsteemi kindlaksmääramine.

- (89) Eeldusel, et on võimalik kindlaks määrata asjakohane väline võrdlusobjekt, mille järgi saaks teha kindlaks „ebatavaliste” kulukohustuste olemasolu, ei ole kõnealuse meetme puhul tegemist riigiabiga EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses. Vastupidisel juhul on kõnealune meede asjaomase sätte tähenduses riigiabi.

11.1.1.1. **Välise võrdlusobjekti puudumine käesoleval juhul**

- (90) Käesoleval juhul välise võrdlusobjekti meetodikat kohaldades leiab komisjon, et kõnealuse meetmega seotud kulusüsteem koosneb sotsiaalkindlustusmaksetest, mida tööandja maksab oma töötajate kohustusliku vanaduskindlustuse raames.
- (91) Teoreetiliselt eristab komisjon kahte võimalikku võrdlusraamistikku:
- kohustusliku vanaduskindlustusega seonduvad sätted, mida kohaldatakse üldiste pensionisüsteemide suhtes, st CNAVi hallatava sotsiaalkindlustussüsteemi ning AGIRC ja ARRCO hallatavate täiendavate süsteemide suhtes;
 - muude riigiasutuste suhtes kohaldatavad kohustuslikku vanaduskindlustust käsitlevad sätted.
- (92) Esimese võimaliku võrdlusobjekti, nimelt üldiste pensionisüsteemide kohta märgib komisjon, et alates 1. jaanuarist 2006 tasub RATP sotsiaalkindlustusmakset, mille tase on identne sotsiaalkindlustusmaksega, mida ettevõtjad maksavad üldisi pensionisüsteeme haldavatesse pensionikassadesse. Siiski märgib komisjon, et 1. jaanuaril 2006 olid RATPi pensionikassa hallatava erisüsteemi alusel RATPi pensioniõiguslikele isikutele makstavad hüvitised üldiste süsteemidega liitunud töötajate saadavatest hüvitistest suuremad.
- (93) Peale selle märgib komisjon, et üldiste süsteemidega on liitunud erasektori töötajad, samas kui RATPi töötajad on hõlmatud personalieeskirjadega. Sellega seoses tuleks märkida, et RATPi personalieeskirjad kalduvad üldisest süsteemist mitmes aspektis kõrvale (vt joonealune märkus 6).

- (94) Eespool osutatut ja oma otsustuspraktikat⁽³³⁾ silmas pidades leiab komisjon, et üldiste süsteemide suhtes kohustusliku vanaduskindlustuse valdkonnas kohaldatavaid sätteid ei saa kasutada võrdlusobjektina käesolevas analüüsis, mille komisjon teeb selleks, et määrata kindlaks majandusliku eelise olemasolu EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.
- (95) Teise võimaliku võrdlusobjekti, nimelt riigiasutuste puhul ei olnud komisjonil võimalik määratleda ettevõtjate kogumit, kes moodustaksid ühtse rühma, mida võiks kasutada võrdlusobjektina. RATP on Prantsusmaal tõepoolest mitmel põhjusel väga erilises juriidilises ja õiguslikus olukorras⁽³⁴⁾.
- (96) Kokkuvõtteks leiab komisjon, et ei ole ühtegi välist võrdlusobjekti, mis võimaldaks määrata kindlaks „tavalise“ kindlustusmakse suuruse, mida maksavad ettevõtjad, kes on sellises õiguslikus ja faktilises olukorras, mis on asjaomase meetme eesmärgi seisukohast RATPi olukorraga võrreldav.
- (97) Prantsusmaa osutatud Enirisorse kohtuotsus⁽³⁵⁾ ei muuda komisjoni järeldusi RATPi saadava eelise olemasolu kohta. Kõnealusel otsuses tugineb Euroopa Kohus oma järelduste tegemisel vaidlusaluse meetme võrdlemisele „tavaolukorraga“, mida Euroopa Kohtul oli võimalik määratleda, kuid mida käesoleva juhtumi puhul teha ei saa.
- (98) Asjakohase välise võrdlusobjekti puudumisel leiab komisjon, et selleks, et määrata kindlaks eelise olemasolu EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses, on võrdlusraamistik eelise olemasolu hindamiseks RATPi enda olukord enne kõnealuse meetme rakendamist.
- (101) Seetõttu järeldeb komisjon, et kõnealused meetmed vabastavad RATPi kohustustest, mida ta oleks eespool osutatud 1948. aasta seaduse alusel pidanud kandma.
- (102) Seoses analüüsiga RATPi enda tehtavate pensionimaksete tavalisuse või ebatavalisuse kohta leiab komisjon, et kohustused, mida äriühing peab täitma tööõigusaktide või ametiühingutega sõlmitud koondamistasusid ja/või ennetähtaegset vanaduspensioni käsitlevate kollektiivlepingute alusel, kuuluvad äriühingu omavahenditest maksatavate tavaliste kulude hulka⁽³⁶⁾.
- (103) Sellest tulenevalt leiab komisjon, et kulud, mida RATP 1948. aasta seaduse alusel kannab, on tavalised kulud. Kuna kõnealune meede võimaldab vältida kulude kandmist, mida RATP peaks tavaliselt kandma oma eelarvevahenditest, leiab komisjon, et selle meetmega antakse ettevõtjale majanduslik eelis EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses. See eelis on valikuline, kuna sellest saab kasu ainult üks ettevõtja.
- (104) Samuti sedastas komisjon, et RATPi kohustus tagada erisüsteemi finantstasakaal oleks teatatud reformi puudumise korral väljendunud selles, et RATPi maksekohustused riigi ees oleks kantud raamatupidamisse bilansiväliselt ja kirjendatud rahvusvahelistele finantsaruandlustandarditele (*International Financial Reporting Standard*) üleminekul, mida kohaldatakse RATPi suhtes alates 30. juunist 2007.
- (105) See asjaolu kinnitab, et RATPi pensionikassa loomine leevendab RATPi kohustusi, mida ta oleks pidanud tava-
pärasel juhul kandma.

11.1.1.2. Majandusliku eelise olemasolu

- (99) Nagu eespool osutatud, vastutas enne 1. jaanuari 2006 kehtinud süsteemi raames erisüsteemi kohaste pensionitega seotud kohustuste eest juriidiliselt RATP. Sellega seoses tagas RATP kõnealuse süsteemi finantstasakaalu, kuna tööandja sissemakse, mida RATP erisüsteemi maksis, ei olnud hilisematest maksekohustustest vabastava mõjuga.
- (100) Komisjon märkis, et teatatud reformiga ette nähtud meetmete peamise tulemusena vabastab tööandja sissemakse, mida RATP oma töötajate pensionite jaoks tegi, ta hilisematest maksekohustustest.

11.1.1.3. Combusi kohtupraktika kohaldamatus käesoleval juhul

- (106) Prantsusmaa ametiasutused osutavad üksikasjalikult Combusi kohtuasjale,⁽³⁷⁾ milles esimese astme kohus pidas ebatavalisteks kuludeks personalihaldusega seotud kohustusi, mis tulenevad reformi tagajärjel üldkehtiva õiguse kohaldamisalasse ehk oma konkurentidega võrreldes tingimustesse sattunud äriühingu töötajate erandlikust staatusest. Esimese astme kohtu kohaselt oli „kõnealuse meetme eesmärk asendada Combusi töötavate riigiteenistujate eelisõiguslik ja kulukas staatus Combusi konkureerivate teiste bussiveoettevõtete töötajate staatusega võrreldava lepingulise töötaja staatusega. Seega

⁽³³⁾ Vt selle kohta joonealusel märkuses 32 osutatud otsuseid.

⁽³⁴⁾ Vt eelkõige käesoleva otsuse jaotised 2 ja 3.

⁽³⁵⁾ Euroopa Kohtu 27. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-34/01, Enirisorse SpA vs. Ministero delle Finanze, EKL lk I-14243.

⁽³⁶⁾ Vt raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste punkt 63 (ELT C 244, 1.10.2004, lk 2).

⁽³⁷⁾ Esimese astme kohtu 16. märtsi 2004. aasta otsus kohtuasjas T-157/01, Danske Busvognmænd vs. komisjon, EKL II-917.

vabastati Combusi ebasoodsatest struktuurilistest tingimustest erasektori konkurentide suhtes. Asutamislepingu artikli 87 lõike 1 eesmärk on aga üksnes keelata eelised, mis soosivad teatavaid ettevõtjaid, ja abi mõiste hõlmab ainult sellist abi, mis kergendab tavaliselt ettevõttel lasuvaid eelarvelisi kulusid, ja mida tuleb pidada majanduslikuks eeliseks, mida abisaaja ettevõtja ei oleks tavalistes turutingimustes saanud. [...]. Pealegi oleks Taani riik saanud sama tulemuse, kui ta oleks 100 miljoni Taani krooni suuruse summa otse Combusi riigiteenistujatele maksmise asemel suunanud asjaomased riigiteenistujad eritasu maksmiseta ümber muudele avaliku sektori ametikohtadele, mis oleks Combutil võimaldanud hakata pärast seda võtma vahetult tööle lepingulisi töötajaid, kelle kohta kehtivad eraõiguslikud normid”.

(107) Üldiselt tuleb kõigepealt meenutada, et Euroopa Kohus ei ole Combusi kohtuotsusest hiljem lähtunud. Teavad Euroopa Kohtu praktika aspektid on vastuolus hüpoteesiga, mille kohaselt ei saa käsitleda riigiabina ebasoodsate struktuuriliste tingimuste likvideerimist. Nii on Euroopa Kohus järjepidevalt märkinud, et abi olemasolu tuleb hinnata riigi sekkumise tagajärje ja mitte selle põhjuste või eesmärkide järgi⁽³⁸⁾. Euroopa Kohus on samuti väitnud, et abi mõiste hõlmab ametiasutuse ükskõik mis kujul antavaid eeliseid, mis vähendavad ettevõtja eelarvel tavaliselt lasuvaid maksekohustusi⁽³⁹⁾. Ka on Euroopa Kohus selgelt märkinud, et töötasudega seotud kulud on juba oma olemuselt ettevõtja eelarvelised kulud, olenemata sellest, kas need kulud tulenevad seadusega sätestatud kohustustest või kollektiivlepingutest⁽⁴⁰⁾. Sellega seoses on Euroopa Kohus leidnud, et asjaolu, et riiklikud meetmed on mõeldud lisakulude hüvitamiseks, ei tähenda, et neid ei saa riigiabiks liigitada⁽⁴¹⁾. Seetõttu osutavad Prantsusmaa ametiasutused esimese astme kohtu Combusi kohtuasjas kehtestatud põhimõtte kohaldamisele, kinnitades, et teatatud reformiga võetakse RATPilt üksnes „ebatavaline” maksekoormus.

(108) Sellega seoses rõhutab komisjon, et käesolevat kohtuasja eristavad Combusi kohtuasjast olulised faktilised asjaolud:

⁽³⁸⁾ Euroopa Kohtu 2. juuli 1974. aasta otsus kohtuasjas 173/73, Itaalia vs. komisjon, EKL lk 709, punkt 13; Euroopa Kohtu 24. veebruari 1987. aasta otsus kohtuasjas C-310/85, Deufil vs. komisjon, EKL lk 901, punkt 8; Euroopa Kohtu 26. septembri 1996. aasta otsus kohtuasjas C-241/94, Prantsusmaa vs. komisjon, EKL lk I-4551, punkt 20.

⁽³⁹⁾ Euroopa Kohtu 15. märtsi 1994. aasta otsus kohtuasjas C-387/92, Banco Exterior, EKL lk I-877, punkt 13; eespool osutatud otsus kohtuasjas C-241/94, punkt 34.

⁽⁴⁰⁾ Euroopa Kohtu 12. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-5/01, Belgia vs. komisjon, EKL lk I-1191, punkt 39.

⁽⁴¹⁾ Euroopa Kohtu 23. veebruari 1961. aasta otsus kohtuasjas 30/59, Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg vs. Haute Autorité, EKL lk 3, punktid 29 ja 30; eespool osutatud otsus kohtuasjas C-173/73, punktid 12 ja 13; eespool osutatud otsus kohtuasjas C-241/94, punktid 29 ja 35; Euroopa Kohtu 5. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-251/97, Prantsusmaa vs. komisjon, EKL lk I-6639, punktid 40, 46 ja 47.

— hüvitised maksti otse Combusi töötavatele riigiteenistujatele, samas kui käesolevas otsuses käsitletav meede seondub RATPi nn tööandja kindlustusmaksatega;

— Combusi kohtuasjas käsitletava riikliku meetme eesmärk oli asendada Combusi töötavate riigiteenistujate eelisõiguslik ja kulukas staatus Combusi konkureerivate teiste bussiveoettevõtete töötajate staatusega võrreldava lepingulise töötaja staatusega. Seevastu RATPi töötajate staatus ja õigused püsivad kõnealuse meetme tagajärjel muutumatuks. Asjaomane staatus ja õigused erinevad üldiste pensionisüsteemidega liitunud äriühingutes töötavate erasektori töötajate omadest;

— Combusi tegevusvaldkonnas valitsev konkurentsiolekord oli RATPi omast erinev. Aktiaselts Combust A/S pidi arendama transporditegevust kaubanduslikel alustel ja tegutsema turul erasektori bussiettevõtjatega võrreldavates konkurentsitingimustes. See tähendab, et riiklikud transpordiühingud annavad hankemenetluse järgselt bussitransporditeenuste osutamise üle era- ja riigiettevõtetele. Hankeid reguleerivate eeskirjade kohaselt sõlmitakse hankelepingud „majanduslikult kõige soodsama pakkumise” esitajaga, ilma et tehtaks vahet era- ja riigiettevõtetele. RATPile kuulub aga ulatuslik liberaliseerimata sektor, mis avatakse konkurentsile määruse (EÜ) nr 1370/2007 alusel üksnes väga pikkamööda ning kus majanduslikud piirangud avalduvad seetõttu väga erineval viisil.

(109) Komisjon leiab, et Combusi kohtuasja ja käesoleva juhtumi faktilised erinevused on piisavad õigustamaks kahe juhtumi eri viisil käsitlemist.

11.1.2. RIIGI RESSURSSIDE KASUTAMINE

(110) Komisjon leiab, et kõnealuse meetme puhul kasutatakse RATPi kasuks riigi ressursse, kuna lõplik vastutus RATPi töötajate eripensionisüsteemi tasakaalus hoidmise eest ei lasu enam RATPil, vaid riigil. Alates reformi rakendamise kuupäevast tagab riik RATPi pensionikassa finantstasakaalu, makstes sotsiaalkindlustusametile tasakaalustavat toetust, mida kõnealuse reformi puudumise korral oleks pidanud tegema RATP.

(111) Seetõttu järeldab komisjon, et kõnealuse meetme puhul kasutatakse riigi ressursse EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

11.1.3. KONKURENTSI MOONUTAMINE JA MÕJU KAUBANDUSELE

- (112) Nagu eespool osutatud, on kõnealusest meetmest kasu saav RATP transpordisektoris ja sellega seonduvate teenuste sektoris tegutseva ettevõtjate rühma, RATPi kontserni emaettevõtja. Kõik need ettevõtjad tegutsevad ühenduse turgudel eespool osutatud sektorites.
- (113) Sellega seoses tuleb meenutada, et abimeetmed, mille eesmärk on vabastada ettevõtja kuludest, mida ta oma jooksva halduse või tavapärase tegevuse raames peaks tavaoludes kandma, kahjustavad põhimõtteliselt konkurentsitingimusi⁽⁴²⁾. Kohus on otsustanud, et igasugune abi eraldamine ühenduse turul tegutsevatele ettevõtjale võib moonutada konkurentsi ja kahjustada liikmesriikidevahelist kaubandust⁽⁴³⁾. Lisaks on Euroopa Kohus märkinud, et ei ole sugugi välistatud, et toetus, mida riik on andnud ettevõtjale, kes osutab üksnes kohaliku või piirkondliku tasandi transporditeenuseid ning ei paku transporditeenuseid väljaspool oma päritoluriiki, võib sellegipoolest avaldada mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses. Kui liikmesriik toetab oma vahenditest ettevõtjat, aitab see ettevõtjal pakkuda tema osutatavat transporditeenust jätkuvalt samas mahus või teenuseosutamist suurendada, mille tagajärjeks on olukord, kus muudes liikmesriikides asutatud ettevõtjate selle liikmesriigi turul pakutavate transporditeenuste maht võib selle võrra väheneda⁽⁴⁴⁾.
- (114) Käesoleval juhul on RATPi kontsern oma Prantsuse konkurentide suhtes eelisolukorras,⁽⁴⁵⁾ kuna tema konkurendid muudest liikmesriikidest ei saa kõnealusest meetmest kasu saada.
- (115) Sellega seoses tuleks mainida, et määrusega (EÜ) nr 1370/2007 nähakse ette asjaomaste turgude järkjärguline konkurentsile avamine ning et selle sektori konkurentsile avamine tähendab, et riigiabi andmine kõnealuses sektoris tegutsevatele ettevõtjale võib mõjutada ühendusest kaubavahetust ja põhjustada asjaomasel turul konkurentsimoonutusi.

⁽⁴²⁾ Vt 19. septembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-156/98, Saksamaa vs. komisjon, EKL lk I-6857, punkt 30, ja eespool osutatud kohtupraktika.

⁽⁴³⁾ Vt eelkõige Euroopa Kohtu 17. septembri 1980. aasta otsus kohtuasjas C-730/79, Philip Morris vs. komisjon, EKL lk 2671, punktid 11 ja 12; esimese astme kohtu 30. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas T-214/95, Vlaams Gewest vs. komisjon, EKL lk II-717, punktid 48–50.

⁽⁴⁴⁾ Esimese astme kohtu 11. juuni 2009. aasta otsus kohtuasjas T-222/04, Itaalia vs. komisjon, punkt 45.

⁽⁴⁵⁾ Meeldetuletuseks: ei ole tingimata vajalik, et kasu saav ettevõtja osaleks ise ühendusesiseses kaubavahetuses. Kui üks liikmesriik annab mõnele ettevõttele abi, siis säilib või kasvab ettevõtte riigisisene tegevus ning selle tulemusena vähenevad teiste liikmesriikide ettevõtete väljavaated abi andnud liikmesriigi turule siseneda. Muu hulgas võib sellise ettevõtte tugevdamine, mis seni ühendusesiseses kaubavahetuses ei osalenud, asetada selle ettevõtte olukorda, mis võimaldab tal teise liikmesriigi turule siseneda (vt selle kohta 7. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas Itaalia vs. komisjon, EKL lk I-2289, punkt 84).

- (116) Seetõttu leiab komisjon, et kõnealune meede mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust ja moonutab ettevõtjatevahelist konkurentsi.

11.2. ABI EBASEADUSLIKKUS

- (117) EÜ asutamislepingu artikli 88 lõike 3 kohaselt peab liikmesriik teatama kõikidest kavadest abi määramise või muutmise kohta. Huvitatud liikmesriik ei tohi rakendada kavandatavaid meetmeid enne, kui asjaomase menetluse tulemusel on vastu võetud lõplik otsus.
- (118) Käesoleval juhul teatasid Prantsusmaa ametiasutused 29. juuni 2006. aasta kirjaga RATPi pensionisüsteemi rahastamise reformist. Prantsusmaa ametiasutused osutasid selles kirjas asjaolule, et kõnealuse meetme puhul ei näi olevat tegemist riigiabiga, millest peab komisjoni vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikele 3 eelnevalt teavitama.
- (119) Siiski sedastas komisjon, et Prantsusmaa hakkas kõnealust riigiabi rakendama alates 1. jaanuarist 2006, see tähendab enne, kui komisjon võttis vastu lõpliku otsuse. Eespool osutatule tuginedes järeldeb komisjon, et Prantsusmaa tegutses ebaseaduslikult, rakendades kõnealust abi EÜ asutamislepingu artikli 88 lõiget 3 rikkudes.

11.3. ABI KOKKUSOBIVUS ÜHISTURUGA

- (120) Kui kõnealuse meetme puhul on tegemist riigiabiga EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses, tuleks uurida selle abi võimalikku kokkusobivust ühisturuga, pidades silmas EÜ asutamislepingu sätetatud erandeid.
- (121) Sellega seoses peab komisjon kõige asjakohasemaks õiguslikuks aluseks EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c, mille kohaselt võib pidada ühisturuga kokkusobivaks abi teatava majandustegevuse või teatavate majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.
- (122) Võttes arvesse reformi olemust ja mõju, leiab komisjon, et kõnealuse abi kokkusobivust tuleb hinnata RATPi ning tema praeguste, võimalike ja tulevaste konkurentide võrdsete võimaluste kehtestamise (*level playing field*) seisukohast kohustuslike sotsiaalkindlustusmaksete osas linna ühistransporditurul Ile-de-France'i piirkonnas.

RATPi kindlustusmaksete tase võrreldes tema konkurentidega reformitud süsteemis

- (123) Abi mõju analüüsimiseks ja konkurentsimoontuste ulatuse hindamiseks peab komisjon kõigepealt uurima RATPi maksekoormuse taset võrreldes tema konkurentidega reformitud süsteemis. Seejärel selgitab komisjon välja, milline oleks olukord olnud siis, kui RATP ei oleks kõnealust abi saanud. Lõpuks analüüsitakse abi positiivset ja negatiivset mõju, enne kui tehakse üldine kokkuvõtte abi kokkusobivuse kohta ühisturuga.
- (124) Kõigepealt märgib komisjon, et enne 1. jaanuari 2006 oli RATPi eripensionisüsteemi rahastamisel üldiste pensionisüsteemide rahastamisega võrreldes kaks erinevust: kindlustusmaksete hilisematest maksekohustustest mittevastavast iseloom ja tööandja sissemakse määr.
- (125) Komisjon leiab, et kõnealuse abiga kõrvaldati esimene lahknevus RATPi erisüsteemi ja üldiste süsteemide vahel. Enne 1. jaanuari 2006 ei tasunud RATP hilisematest maksekohustustest vabastavat makset, vaid oli seaduse alusel kohustatud tasakaalustama oma töötajate pensionisüsteemi. Teatatud reformi tulemusel kehtestati hilisematest maksekohustustest vabastav makse, mis sarnaneb kindlustusmaksetega, mida teeb tavaõiguste alusel tegutsev tööandja ümberjaotusel põhinevat pensionisüsteemi haldavas pensionikassasse. Teise lahknevuse kohta märgib komisjon, et teatatud reformi tulemusel võrdsustati kohustusliku vanaduskindlustuse maksete tasemed RATPi ja pensionihüvitiste üldise süsteemiga hõlmatud ettevõtjate vahel.

Stsenaarium juhul, kui abi ei oleks antud

- (126) Ilma teatatud reformita oleks RATP pidanud 2006. aasta eelarveaastale järgnevate eelarveaastate jaoks moodustama reservi oma personalieeskirjadega hõlmatud teenistujate pensionimaksekohustuste täitmiseks. See reserv oleks tulenenud otseselt sellest, et tööandja sissemaksed RATPi töötajate pensionite jaoks ei vabastanud teda hilisematest maksekohustustest.
- (127) Peale selle ei oleks RATPi sissemaksed vanaduskindlustuse jaoks pensionisüsteemi finantstasakaalu tagamiseks viidud samale tasemele tema võimalike konkurentide maksetega.
- (128) Seega oleks RATP ilma teatatud reformita pidanud kandma igal aastal lisamaksekohustusi mitmesaja miljoni euro ulatuses võrreldes reformitud süsteemiga.

- (129) Järelikult oleks RATP jäänud oma pensionimaksekohustuste tõttu liberaliseeritud turul halvemusse, mis oleks tema tegevust märkimisväärselt mõjutanud.

Abi positiivne mõju

- (130) Eespool kirjeldatust lähtub, et arvestades määrust (EÜ) nr 1370/2007, millega nähakse ette linna ühistranspordi järkjärguline avanemine, on RATPi suhtes 1948. aasta seaduse alusel kohaldataval pensionisüsteemil eritunnused, mis eraldi võetuna moonutavad konkurentsi RATPi ja selle kontserni kahjuks, millesse ta kuulub. Kõnealuse meetme peamiseks tulemuseks on RATPi kindlustusmaksete ühtlustamine tema ja RATPi kontserni konkurentide tasutavate maksetega, kõrvaldades sel viisil RATPi ja RATPi kontserniga seotud konkreetset konkurentsimoontust.
- (131) Peale selle võimaldab reform RATPil hakata järk-järgult tegutsema eraõigusliku investorina, kellel tuleb toime tulla tavapäraste äritegevuse piirangutega. Muu hulgas on see üks kõnealuse reformi eesmärkidest.
- (132) Samuti võtab komisjon arvesse, et kõnealust meetet on vastavalt ühenduse huvidele kohandatud. Ükski muu vahend ei oleks suutnud lahendada kõnealust küsimust tõhusamalt. Loomulikult oleks võinud maksta avaliku teenindamise kohustuste hüvitisi, aga selline lähenemine ei oleks probleemi struktuurilise olemuse tõttu pikas perspektiivis ei kohandatav ega jätkusuutlik.

- (133) Meetmete proportsionaalsuse kohta leiab komisjon, et osutatud abi piirdus rangelt miinimumiga. Alates 1. jaanuarist 2006 on RATPi pensionimaksekohustused identsed nendega, mida maksab ettevõtja, kelle töötajad on liitunud üldiste süsteemidega.

- (134) Lõpuks leiab komisjon, et kõnealune meede võimaldab tagada iganenud rahastamismehhanismiga pensionisüsteemi püsijäämise. Samuti leiab komisjon, et erisüsteemi raames makstavate pensionihüvitiste alustatud reformimine⁽⁴⁶⁾ on sellega seoses täiendavaks asjaoluks. Seetõttu leiab komisjon, et kõnealused meetmed kuuluvad täielikult liikmesriikide pensionisüsteemide üldisemasse reformi, mida soovivad nii nõukogu kui ka komisjon⁽⁴⁷⁾.

⁽⁴⁶⁾ Vt käesoleva otsuse põhjendus 21.

⁽⁴⁷⁾ Vt selle kohta komisjoni ja nõukogu 18. märtsi 2003. aasta ühisaruanne piisavate ja jätkusuutlike pensionite kohta (CS/7165/03).

Abi negatiivne mõju

- (135) Staatilises analüüsis leiab komisjon ühest küljest, et kõnealuse meetme põhjustatud konkurentsimoonutustel linna ühistransporditurul Ile-de-France'i piirkonnas on oma olemuselt väga piiratud vahetu mõju, kuna RATPi varasemat tegevust silmas pidades on ilmne, et reformiga seonduvad pensionimaksekohustused hõlmavad varasemat tegevust liberaliseerimata turul, kus konkurents oli siiani väga väike. Teisest küljest on kõnealusel meetmel nende turgude puhul, kus RATPi kontsern tegutseb ettevõtja RATP tütarettevõtjate kaudu, komisjoni hinnangul ainult väga marginaalne mõju. Kõnealune meede mõjutab neid turgusid ainult kaudselt, kuna lisaks emaettevõtja ja selle tütarettevõtjate rängele õiguslikule ja finantsilisele ning raamatupidamise lahususele ei hõlma teatatud reform nende tütarettevõtjate töötajaid.
- (136) Dünaamilises analüüsis, mis on määrust (EÜ) nr 1370/2007 silmas pidades kahtlemata asjakohasem, leiab komisjon, et ehkki kõnealune meede võiks teoreetiliselt võimaldada RATPil turgu valitsevat positsiooni säilitada, on see oht väike. Selline järeldus tuleneb sellest, et meede piirdub üksnes RATPi makstavate kindlustusmaksete viimisega tema konkurentide omadega samale tasemele ning et pärast RATPi eripensionisüsteemi reformi 2008. aastal ei tekkinud ettevõtja jaoks ühtki erilist eelist.
- (137) Eespool esitatule tuginedes järeldab komisjon, et RATPile antud abi negatiivne mõju on tagasihoidlik. Teatatud reform piirdub kohustusliku vanaduskindlustuse sisse- maksete puhul võrdsete tingimuste kehtestamiseks rangelt vajalikuga, kõrvaldab konkurentsimoonutuse, mis oleks RATPi muidu seadnud ebasoodsasse olukorda, ega mõjuta seetõttu kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.
- (138) Seepärast on kõnealune meede kokkusobiv ühisturuga, tingimusel et RATPi eripensionisüsteemi reform, mis on ette nähtud selle süsteemi ühtlustamiseks teenistujate ja erasektori töötajate põhisüsteemide üldiste eeskirjadega, viiakse täies ulatuses ellu.
- (139) Komisjon leiab, et eespool esitatud järeldust ei sea kahtluse alla järeldus, mille komisjon tegi oma otsuses 2005/145/EÜ EDFi kohtuasjas⁽⁴⁸⁾.
- (140) Sellega seoses tuleks meelde tuletada, et kõnealusel otsuses lubas komisjon anda riigiabi, mis vabastas ühe sektori ettevõtjad eripensionikohustustest, mis ületasid üldisest pensionisüsteemist tulenevaid kohustusi ning olid kindlaks määratud monopoolse seisundi perioodil. Sel juhul leidis komisjon, et enne reformi kuupäeva omandatud eripensionioiguste rahastamise mehhanismist tuleneva maksekohustuse osaline vähendamine on EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses riigiabi, mille võib lugeda ühisturuga kokkusobivaks. Komisjon leidis oma kokkusobivuse analüüsis, et EDFi olukord ei olnud oma olemuselt väga erinev energiavaldkonna luhtunud kulude olukorrast. Tegemist oli abiga, mille eesmärk oli hõlbustada konkurentsile avatud energiasektorile üleminekut. Komisjon pidas kohaseks samastada EDFi antavat abi luhtunud kulude hüvitamisega⁽⁴⁹⁾ ning teatas, et järgib seda lähenemisviisi sarnaste juhtude analüüsimisel.
- (141) Eespool esitatut silmas pidades leiab komisjon, et käesoleval juhul vabastab riigiabi RATPi pensionimaksekohustustest, mis ületavad üldisest pensionisüsteemidest tulenevaid kohustusi ning olid kindlaks määratud enne turu liberaliseerimist. Samal ajal lisab komisjon, et RATPis alates 2008. aasta algusest rakendatav pensionite erisüsteemide reform viib RATPi töötajate erisüsteemi vastavusse teenistujate ja erasektori töötajate põhisüsteemide üldiste eeskirjadega.

11.4. KOKKUVÕTE

- (142) Kokkuvõtteks järeldab komisjon, et kõnealune meede on EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses riigiabi. See riigiabi on ebaseaduslik, kuid sobib EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel kokku ühisturuga.

12. TEISE JA KOLMANDA MEETME HINDAMINE

- (143) Nagu eespool osutatud, nähakse teatatud reformiga ette, et alates 1. jaanuarist 2006 maksab riik RATPi pensionikassasse arvepidamise tasakaalustamiseks mõeldud toetust.

- (144) Peale selle kavandatakse teatatud reformiga RATPi pensionikassa jaoks võimalust siduda pensioni erisüsteemi kohased põhiõigused üldiste pensionisüsteemidega. Finantstagajärgede vältimise üldpõhimõttest kinnipidamiseks eeldab selline sidumine vastuvõtvatesse süsteemidesse tasandusmaksete tegemist, mida kohustub RATPi pensionikassa asemel tegema riik.

⁽⁴⁸⁾ ELT L 49, 22.2.2005, lk 9.

⁽⁴⁹⁾ Komisjoni teatis, mis käsitleb luhtunud kuludega seotud riigiabi analüüsimise meetodikat (komisjoni 6. augusti 2001. aasta kiri SG(2001) D/290869).

- (145) Tuleb määrata kindlaks, kas need meetmed on EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses riigiabi.
- (146) Sellega seoses tuleks meenutada, et EÜ asutamislepingu artiklit 87 kohaldatakse ainult nende ettevõtjate suhtes, kes on seda ühenduse konkurentsioiguse tähenduses. Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt ei ole sotsiaalkaitse valdkond, juhul kui see põhineb solidaarsusel, EÜ asutamislepingu tähenduses majandustegevus (vt 10. oktoobri 2007. aasta menetluse algatamise otsuse punkt 67) ⁽⁵⁰⁾.
- (147) Seda kohtupraktikat silmas pidades leiab komisjon, et ei RATPi pensionikassa ega ka RATPi töötajaid ja pensionäre vastu võtvad pensionikassad, st CNAV ja AGIRC-ARRCO, ei ole ühenduse konkurentsioiguse tähenduses ettevõtjad järgmistel põhjustel.
- (148) Käesoleval juhul uurib komisjon kõigepealt, kas RATPi teenistujad on hõlmatud kohustusliku sotsiaalkaitsega, mis sisaldab sotsiaalse eesmärgiga sõltumatut vanaduskindlustussüsteemi. Kõnealuse süsteemi eesmärk on tõepoolest kindlustada kõik sellega seotud isikud vanadusrisiki vastu, sõltumata nende varanduslikust seisust ja tervislikust seisundist süsteemiga liitumise ajal.
- (149) Samuti leiab komisjon, et kõnealune süsteem järgib solidaarsuse põhimõtet, kuna teenistuses olevate töötajate tehtavate kindlustusmaksetega rahastatakse pensionile jäänud töötajate pensione.
- (150) Muu hulgas märgib komisjon, et asjaomase süsteemi haldamine tehti seadusega ülesandeks RATPi pensionikassale, kelle tegevust kontrollib riik. Seetõttu hõlmab haldamine RATPi töötajate ja RATPi tehtavatest sisse maksetest teenitud tulu ning tagab pensionite maksmise ja teenindamise. Komisjon märgib, et sotsiaalkindlustusseadustiku artikli L711-1 alusel on RATPi pensionikassal kõik õigused, mis on kindlaks määratud selle seadustiku artiklis L111-1, kus eelkõige tuletatakse meelde, et sotsiaalkindlustuse korraldus põhineb riikliku solidaarsuse põhimõttel.
- (151) Lõpuks sedastab komisjon, et oma ülesannete täitmisel kohaldab RATPi pensionikassa seadust ning tal ei ole mingit võimalust mõjutada sisse maksete summat, vahendite kasutamist või hüvitiste taseme kindlaksmääramist.

Makstavad hüvitised on seadusjärgsed ega sõltu tehtavate kindlustusmaksete summast.

- (152) Kuna RATPi pensionikassa ei ole ühenduse konkurentsioiguse tähenduses ettevõtja, leiab komisjon, et riigi poolt tasakaalustava toetuse maksmine RATPi pensionikassase ning RATPi pensionikassa asemel tasandusmaksete rahastamine ei ole EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses riigiabi.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

RATPi töötajate pensionikassa loomine on EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses riigiabi, mida Prantsusmaa andis ebaseaduslikult, rikkudes EÜ asutamislepingu artikli 88 lõiget 3.

See riigiabi on EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel ühisturuga kokkusobiv, tingimusel et RATPi eripensionisüsteemi reform, mis on ette nähtud selle süsteemi vastavusse viimiseks teenistujate ja erasektori töötajate põhisüsteemide üldiste eeskirjadega, viiakse täies ulatuses ellu.

Seega on abi andmine lubatud.

Artikkel 2

Riigi poolt RATPi pensionikassasse tasakaalustava toetuse maksmine ja RATPi pensionikassa asemel tasandusmaksete rahastamine erisüsteemi kohaste põhiõiguste sidumisel üldiste süsteemidega ei ole EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses riigiabi.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud Prantsuse Vabariigile.

Brüssel, 13. juuli 2009

Komisjoni nimel
asepresident
Antonio TAJANI

⁽⁵⁰⁾ Euroopa Kohus otsustas liidetud kohtuasjades C-159 ja C-160/91, Poucet ja Pistre, et „haigekassad või avaliku sotsiaalkindlustusteenuse haldamisega tegelevad organid täidavad puhtalt sotsiaalset laadi ülesannet. See tegevus põhineb riikliku solidaarsuse põhimõttel ja sellel puudub igasugune majandusliku kasu eesmärk. Makstavad hüvitised on seadusjärgsed hüvitised ning need ei sõltu sotsiaalkindlustusmaksete summast. Sellest lähtuvalt ei ole kõnealune tegevus majandustegevus ning sellega tegelevad organid ei ole ettevõtjad EÜ asutamislepingu artiklite 81 ja 82 tähenduses”.